

Анатолій Ковальчук:

Люди нашого краю

«Лісівником мріяв стати з дитинства»

Півстоліття працює в лісовій галузі Анатолій Михайлович Ковальчук. За цей час не лише посадив Сотні гектарів лісу, а й вивчив усі його таємниці. За добросовісну працю нагороджений знаком «Відмінник лісового господарства», удостоєний відзнак державного комітету лісового господарства України та Українського товариства охорони природи, почесних грамот Рівненської обласної державної адміністрації та обласного управління лісового господарства

Своє перше дерево Анатолій Ковальчук посадив у далекому 1961-му році, коли навчався у 7-му класі Пляшівської школи. Тоді, пам'ятає, школярі допомагали лісникам садити ліс. Тримаючи в ще не зовсім зміцнілих дитячих руках нелегкий меч Колесова, працелюбний хлопчина старанно заглиблював його в землю, а проворна однокласниця хутенько висаджувала у заглибини молоді саджанці сосен. Така праця хоча й натомила дитячі руки, зате залишила багато незабутніх вражень. Можливо саме того дня Анатолій для себе вирішив, що стане лісівником і посадить ще не одне дерево у своєму житті.

- Моє серце прикипіло до лісу ще змалечку, - розповідає історію свого життя Анатолій Михайлович Ковальчук. - Я народився і виріс у селі Пляшева Радивилівського району. Тоді в районі було два села з такою назвою, через що у 1961 році нашу Пляшеву перейменували в Жовтневе. У травні 2016-го село стало носити назву Нова Пляшева. Наша хата стояла у самісінькому кінці се-

Уссурійську тайгу. У підпорядкування дали десятох працівників. Усі вони щойно звільнилися з місць позбавлення волі. Їх ніде не приймали на роботу, а в лісове господарство взяли. Хоча у складі експедиції мав бути інженер-таксатор, його чомусь не було. Мені сказали: «Справішся один». В лісовому об'єднанні довели до відома обов'язки та об'єми робіт і за координатами на карті відправили в тайгову глухомань. Перед відправленням мені разом з іншим необхідним для роботи спорядженням видали ще й карабін, втім, зваживши на те, що контингент підлеглих робітників ненадійний, я відмовився від зброї. Сказав: «Приїде інженер, тоді й видасте».

Обживатися в тайзі почали зі зведення наметів. Досвідченіші встановлювали їх на висоті одного метра над землею. Я здивовано запитав, навіщо так високо, адже води тут нема. Мені відповіли: «Это не от воды, а от змеи». Крім гадюк, тайга зустріла нас густими хмарами комарів та мошкар. Для захисту від кровососів нам видали маски-накомарни-

Згодом переконався, яку небезпеку несе тайфун. За чотири дні проливної дощу, що ніяк не вщухав, і сильного вітру вода піднялася до самісіньких наших наметів. В таку погоду працювати було неможливо. Ще тайга багата на тваринний та рослинний світ. Здалеку доводилось бачити ведмедів.

У листопаді того ж 1968 року ми повернулися з тайги і мені вручили повістку в армію. До літа 1971-го служив у військах протиповітряної оборони на Курильських островах.

Займався провідати друзів і знайшов роботу

Відпочивши після служби, почав шукати роботу за спеціальністю. Об'їздив усі найближчі лісгоспи, в тому числі й Волинської області, а роботи так ніде і не знайшов. Взимку поїхав в управління лісового господарства. Заходжу в лісний відділ і кажу, що хочу працювати. Чую, що у Собіщанському лісництві Рафалівського лісгоспу пустує посада техника-лісовода. Хоча й далеко від дому, але погодився, бо більше вибору не було. У вересні 1973-го мене хотіли поставити лісничим Мульчицького лісництва. На тій посаді лісничі затримувалися недовго: хто півроку, а хто трішки більше. Я вирішив подумати і на виїзді поїхав додому. Це було у ве-

кою. Я їздив ним по лісі і літом, і зимою. Бувало, що застрягав у болотистій місцевості, і мотоцикл доводилося витягувати кінцями. У моєму підпорядкуванні було п'ятеро лісників: Володимир Гаврилюк, Микола Захарчук, Георгій Захарчук, Іван Оліфер, Михайло Міхніч. У процесі роботи траплялися різні випадки. Скажімо, весною 1974-го року треба було заліснити піщану територію біля села Борщівка. Колгосп направив на ці роботи жінок із польової ланки. Вони сміялися і казали, що перед цим уже шість років тут ліс садили, але саджанці на піску не приймалися, щоразу всихали. Я взяв до рук меч Колесова і

ла. Далі, за хатою, ріс дубовий ліс, до якого я прикипів душею. Серед отих крилатих велетнів-дубів минула значна частина мого дитинства. Крім дитячої любові до лісу, на вибір професії, напевне, вплинуло ще й те, що наше село розташовувалося всього за 12 кілометрів від міста Кременець, де є лісотехнічний технікум. По закінченні школи я сів на велосипед і завіз туди документи. Коли про це дізналися мої вчителі, почали казати: «Толю, нащо тобі той ліс. Туди йдуть ті, кого більше нікуди не приймають».

Я закінчив восьмий клас з хорошими оцінками, і вчителі радили мені вступати до педучилища. У той час професія вчителя була у великій пошані, але я про це і слухати не бажав.

Уссурійська тайга зустріла хмарами комарів та мошки

У 1968 році я одержав диплом про закінчення Кременецького лісотехнічного технікуму. За всесоюзним розподіленням мене направили на роботу в Приморську експедицію Хабаровського лісового об'єднання. Крім мене, в Хабаровський край поїхали ще 13 випускників з інших лісових середніх закладів. Ми всі разом добиралися туди поїздом з Москви аж дев'ять днів. У Владивостоці нас розподілили по дільницях. Мене призначили на посаду техника-таксатора в

ки та хімічні засоби «Дета». Також кожен отримав по два щеплення від інцефаліту.

Публіка, з якою довелось працювати, була і справді досить цікавою. Хоча до мене ставились непогано, а все ж «чудили». По дорозі в тайгу пили одеколон «Гвоздика», що мене дуже здивувало. Коли ж приступили до роботи, доводилося щомісяця доставляти їм більше двох кубинських мішків чаю, бо без нього працювати не могли. За один раз заварювали в металевій кружці по цілій пачці. Збираючись в тайгу, думав, що там живуть люди, будуть танці, тож взяв з собою ще й парадний костюм, який привіз з дому. Та якось у вихідний день до мене підійшов один з робітників і сказав: «Толя, хочу мати проведати у Владівостоке, одолжи свій костюм». Звісно, я йому не відмовив. Однак назад він прийшов в одних трусах і сорочці. Костюм пропив. Щоправда, потім із зарплати гроші за нього віддав. Продукти нам доставляли один раз у місяць. Хліб - раз у три дні. А ще запам'яталися страшні тайфуни. Коли ми почали розбивати свій наметовий табір поряд із вузькою річкою, хтось із старших запропонував перенести місце поселення на певну відстань від річки. Розповів, що під час тайфуну вода затопить намети. Тож піднялися вгору на відстань більше ста метрів від річки.

ресні, якраз за два тижні до Дня працівника лісу. По дорозі в рідне село надував заїхати в Костопіль, де працювали мої однокласники по Кременецькому лісотехнічному технікуму Микола Глушик, Віктор Смілянець, Віктор Свинарський, Григорій Бучко. Я не знав, де вони живуть, тому зайшов у контору лісгоспу, яка розташовувалася за санаторною школою. Зайшовши у приймальню, запитав у секретарки, чи не треба лісівники. Вона завела мене в лісовий відділ. Там якраз був старший лісничий Георгій Клепач. Звернув увагу на те, що його фотографія з медалями та орденами висить на стенді учасників війни. Він уважно вислухав мене, після чого промовив: «У Костопільське лісництво потрібен технік-лісовод. У тебе є дві неділі на працевлаштування. Встигнеш - приймемо». Після повернення з дому я написав заяву на розрахунок. Її мені не підписали. Директор лісгоспу Захарченко та головний лісничий Давидов сказали йти лісничим у Мульчинці. Почав пояснювати, що мама хвора і мені треба бути поближче додому. Якраз в День працівника лісу, 21 вересня 1973-го року, заяву мою підписали, і я подався в Костопіль.

Зайшов до головного лісничого, а він: «Ти встиг вчасно! Мені дали два дні на оформлення необхідних документів, після чого почав працювати техніком-лісоводом другого об'їзду Костопільського лісництва».

Лісничий Василь Уянович Жук одразу запитав: «Де будеш жити?»

- Не знаю, - відповів.

Лісові квартали, які належали до другого об'їзду, розташовувалися біля села Борщівка, тож там мені підшукали житло. Поселився у діда Гаврила та баби Ганни. Вони тримали корову, свиней, садили багато картоплі. Баба Ганна була хорошою господинею: вміла варити смачний борщ та готувати багато інших страв. Як мені видали коня з возом, дід дуже зрадів. Часто їхав до лісу разом зі мною. Ще через якийсь час у моєму розпорядженні був мотоцикл МТ-9 з коляс-

показав жінкам, як треба правильно садити. Наголосив, що перед садінням у лунку кожен саджанець сосни обов'язково треба вмочувати у гайняну бовтанку. Стояв біля колгоспниць доти, аж поки не досадили останнього рядка. Той ліс прийнявся і виріс.

Запам'яталося й те, як у 32-му кварталі Костопільського лісництва створювали нові вільхові насадження. Там була болотиста місцевість, тому що територію вирізаної вільхової ділянки залишили для природного відновлення. Я ж запропонував накопати на меліоративних канавах самосіяних саджанців і засадити ними зрізану ділянку, що й було зроблено. Сьогодні там росте гарний вільховий ліс.

Загалом за своє життя посадив не один гектар лісу. Найбільше в той час, коли був техніком-лісоводом.

У 1976-му році я вступив на заочне відділення Ленінградської лісотехнічної академії. Після її закінчення мене перевели на посаду старшого інженера лісового господарства Костопільського лісгоспу з окладом 130 радянських карбованців. Ця робота вимагала неабиякої відповідальності. До обов'язків старшого інженера входило велике коло питань, зокрема, планування ведення лісового господарства, розподіл і підготовка лісосічного фонду до рубання, контроль за раціональним використанням лісових ресурсів та додержанням правил рубання та відпуску лісу, облік лісового фонду, оформлення лісорубних квитків на право рубання й відпуску лісу, перевірка якості відведення лісосік лісництвами, земельні питання, що стосувалися передачі землі під кар'єри, дороги, лінії електропередач, меліоративні канали та багато інших.

На пенсію Анатолій Ковальчук вийшов на посаді начальника лісового відділу, проте його досвід й знання затребувані й нині. Дирекція СВСК «Селянський ліс» запросила професіонала лісової галузі до себе на роботу, запропонувавши посаду інженера лісокористування.